1836. **No. 82.**

LEEUWARDER COURANT

DINGSDAG den 11 OCTOBER.

De Staatsraad, Gouverneur van Vriesland,
Brengt bij deze ter kennis van de daarbij belanghebbenden, dat op heden den 6 October 1836, bij Heeren Gedeputeerde Staten, achtervolgens H. E. Groot Achtb. resolutie van den 1 September ll., no. 1 8/2 overgegaan is tot eene negende uitloting, ter aflossing op primo Februarij 1837 van een kapitaal van *een en dertig duizend Guldens*, uit de Negotiatie ten laste van de provincie Vriesland, groot *f* 450,000, tot bestrijding van een gedeelte der kosten van de noodige herstellingen en verbeteringen, van de door den Stormvloed van 1825 beschadigde Zeeweringen, en dat bij die gelegenheid zijn uitgeloot, de navolgende nummers, als:

No. 1, 28, 40, 47, 48, 70, 91, 104, 118, 120, 142, 166, 174, 175, 188, 192, 212, 216, 236, 259, 261, 263, 268, 283, 292, 293, 366, 372, 406, ieder ad *f* 1000, en no. 450, 451, 482 en 483, ieder ad *f* 500.

Leeuwarden, den 7 October 1836.

De Staatsraad, Gouverneur,
VAN ZUIJLEN VAN NIJEVELT.

ZWITSERLAND.

BERN, *den* 29 *September*. Het bekende bondschapsbesluit van den 11 Augustus ll., betreffende de vreemde vlugtelingen, scheen aan de spanning tusschen Zwitserland en deszelfs naburen een einde te moeten maken, en zou dit ook hebben uitgewerkt, indien de toon van de nota van 29 Augustus, waarmede men opgemeld besluit aan Frankrijk medegedeeld heeft, met meer matiging en omzigtigheid was gesteld geweest. Het tegendeel schijnt plaats gehad te hebben, en het gevolg daarvan is geweest, dat de heer *de Montebello*, die zijnen gezantschaps-secretaris, den heer *de Belleval*, naar Parijs gezonden heeft, bij diens terugkomst, eergisteren, een ultimatum van Frankrijk in antwoord aan het voorzittend kanton ingediend heeft.

Uit dit stuk blijkt, dat Frankrijk met het bewuste landdags-besluit betreffende de vreemde uitgewekenen genoegen genomen zoude hebben, in zoo verre als daarin ten minste het door Frankrijk vastgestelde beginsel omtrent de woelingen der staatkundige vlugtelingen was erkend, en de door den Franschen gezant voorgestelde maatregelen ten deele waren gevolgd, doch dat het zich door den toon der daarbij gevoegde nota grovelijk beleedigd had gevoeld, naardien in dezelve de door Frankrijk welwillend gegevene raad met bitterheid verworpen, zijne bedoelingen verdraaid, en zijne woorden uit haar verband gerukt waren geworden. Deszelfs billijke verontwaardiging over de beleedigende taal des landdags, had Frankrijk echter nog op kunnen offeren aan het verlangen om nieuwe verwikkelingen te voorkomen en ze toe te kunnen schrijven aan den invloed eener overheerschende partij, ware het niet dat de onbegrijpelijke vervolgingen van het Zwitsersche bewind tegen eenen zekeren *Conseil*, welken men wilde doen voorkomen als eenen spion, door het Fransche gouvernement gebruikt om de woelingen der uitgewekenen aan te stoken, en zoo doende aan hetzelve eene schijnbaar regtmatige aanleiding tot het blokkeren van Zwitserland te verschaffen, een nieuw bewijs hadden opgeleverd van de ongeloofelijke trouwloosheid der partijen en van de zwakheid der geconstitueerde magten. Dit proces, uitgedacht door revolutionaire heethoofdigen en waartoe het wettig gezag, zwak of onnozel genoeg, de hand geleend heeft, beschouwt Frankrijk als een valstrik om deszelfs gezant in de openbare meening te vernederen, waaromtrent het zich genoodzaakt ziet op eene in het oog loopende wijze zijne verontwaardiging te verklaren en voldoening te vorderen. Tot dat deze voldoening zal gegeven zijn, ontvangt de heer *de Montebello* van zijne regering het bevel om alle gemeenschap met Zwitserland te staken en in deze houding te wachten, tot dat eene wijzere staatkunde hare heerschappij in den raad des lands zal hebben hernomen.

Na voorts de hoop te hebben geuit, dat Zwitserland, in deszelfs belang, eenen weg zal inslaan, die het land behoeden zal voor de gevaren, aan welke een handvol vreemde zaamgezworenen het blootstelt, eindigt de nota aldus: „Zoo dit ongelukkig anders ware, dan zou Frankrijk, steunende op de regtvaardigheid zijner zaak, alleen zijne beleedigde waardigheid gehoor geven en oordeelen welke maatregelen het te nemen heeft om eene billijke voldoening te erlangen. Eindelijk zal het, zonder den vrede der wereld gevaar te doen loopen, weten te toonen, dat het eenen hoon nimmer ongestraft laat."

De uitvoerende magt heeft, op het ontvangen van deze nota, onmiddellijk de volgende verordeningen vastgesteld:

1. Bijeenroeping van eenen buitengewonen landdag tegen den 17 October.
2. Uitnoodiging aan alle standen om hunne afgevaardigden te benoemen en dezelve met de noodige volmagt en instructien te voorzien, en
3. Bevel aan den Zwitserschen zaakgelastigde te Parijs, om alle betrekkingen met het Fransche gouvernement af te breken, en daarvan het ministerie bij eene nota te verwittigen.

Sedert gisteren zijn alle betrekkingen met het Fransche gezantschap alhier geschorst. Deszelfs bureaux zijn gesloten en geene passen worden meer geviseerd.

ENGELAND.

LONDEN, *den* 4 *October*. De volksleider *Daniel O'Connell* heeft weder eenen langen brief, van den 28 September gedagteekend, aan de kiezers van Kilkenny, welke plaats hij thans in het Parlement vertegenwoordigt, openbaar gemaakt; welk stuk eene soort van verdediging is van het gedrag, dat hij als lid der Britsche wetgevende vergadering heeft gehouden. De hoofddenkbeelden, in dezen brief ontwikkeld, zijn: dat Ierland thans eene proef neemt, of het, zonder een eigen Parlement, regt kon erlangen, doch dat deze proef, die in geen geval langer dan twee jaren mag duren, tot niets heeft geleid, dan tot nieuwe verguizingen; dat hij *O'Connell*, voor de Ministeriële wet omtrent den afkoop van tienden heeft gestemd, om ten minste iets te verwerven, doch hij even vurig als te voren eene algeheele afschaffing dier hatelijke belasting blijft voorstaan; dat in de aanstaande zitting van het Parlement drie hoofdbelangen van Ierland, namelijk de afschaffing der tienden, de hervorming der municipale corporatien en de invoering eener armenbelasting moeten worden geregeld; dat de Ieren echter op hunne eigene pogingen moeten vertrouwen en niet op de medewerking der Britten, waarvan de meerderheid, ofschoon het ministerie thans goed gezind is, de oude vooroordeelen en godsdiensthaat tegen Ierland koestert; en dat zijne landgenooten ook niet moeten verzuimen, om gelden voor de nationale associatie bij te dragen; hetgeen met andere woorden zeggen wil, dat zij hem, *O'Connell*, zijne ruime inkomsten moeten laten genieten. In den loop zijner redeneringen ontziet de volksleider zich niet, om zich weder op eene hoogst onbetamelijke wijze tegen den Koning der Franschen uit te laten. „De aanstaande Parlements zitting," zegt hij, „zal voor Ierland en het Britsche Rijk van het hoogste belang zijn. De geest van revolutionnaire verandering is op nieuw in het Schiereiland ontwaakt, en heeft de krijgsmagt, dien laatsten steun der dwingelandij, aangegrepen. In Frankrijk moet men eenen nieuwen schok verwachten. De listige en trouwelooze *Lodewijk Philips* kan niet hopen van lang over een volk te regeren, dat hij gehoond en bedrogen heeft. Zijn laatste toeverlaat is de trouw der krijgslieden aan hem en aan zijne dwingelandij; maar hij steunt op een gebroken rietstaf, en hetgeen hij zijne sterkte acht, kan weldra blijken zijn kwetsbaarste punt geweest te zijn. Onze landstreken hebben voor geen geweld of woelige veranderingen te vreezen, ten zij de Tory's op nieuw aan het roer van Staat komen en aan de vrienden der vrijheid alle redelijke hoop tot het plukken van de vruchten der Parlements-hervorming ontnemen. Wij leven in tijden, waarin niemand voor den dag van morgen kan instaan, ten zij de teugels van het bewind in handen zijn van de zoodanigen, die evenzeer de vrijheid des volks, als de eer en veiligheid van den troon willen."

Uit eene echte opgave blijkt, dat, sedert het openstellen van den thee-handel, door ons gouvernement, dezelve hoe langer hoe meer toeneemt, daar de zeven eerste maanden van dit jaar, sluitende met den 5 Augustus, vergeleken bij die zelfde maanden van 1835, eene vermeerdering van invoer van 15,639,000 ponden thee, op welke eene belasting van 1,279,000 p. st. ontvangen is, heeft plaats gevonden.

Volgens ingekomen berigten uit Lissabon, loopende tot den 12 dezer, was het nieuwe Portugesche ministerie uit de volgende personen zamengesteld: graaf *de Lumiares*, voorzitter van den raad en secretaris van oorlog; *Manuel da Passos*, minister van binnenlandsche zaken, *Manuel Lopez Vieira*, van eeredienst en justitie; de burggraaf *Sa da Bandeira*, van finantien en ad interim van buitenlandsche zaken, en *Antonio Caesar de Vasconcellos Correa*, minister van marine. Overigens blijkt nog uit deze berigten, dat deze hoofdstad, over welke de kommandant van de revolutionnaire partij op den nacht van den negenden, de heer *F. Soares Caldeira*, intusschen tot burgerlijke gouverneur benoemd is, nog in schijn in rust verkeert.

FRANKRIJK.

PARIJS, *den* 2 *October*. De generaal *Sebastiani* vertrekt heden naar Londen om zijn post als Fransch gezant aldaar weder op te vatten. Volgens een der bladen was dit vertrek bespoedigd geworden door eenig verschil die er tusschen de beide hoven zou zijn gerezen.

De Zwitsersche zaakgelastigde heeft heden morgen eene conferentie gehad met den heer *Guizot*, bij wien zich ook de heer *Rothschild* bevond. Na een uur onderhouds zouden deze drie heeren zich naar Neuilly tot den Koning begeven hebben. Vele geruchten heeft men daarop te dezer zake rondgedragen, waaronder behoorde, dat de Zwitsersche gezant zich ongezind had getoond zijne goedkeuring te hechten aan de besluiten van het voorzittend kanton en zijne demissie wilde geven.

De ontbinding van de wetgevende kamer, waarvan onlangs gesproken werd, zal geen plaats hebben, althans het avond-blad, dat thans gehouden wordt voor het orgaan der ministers, verzekert zulks ten stelligste. Van de zijde der voorstanders van het tegenwoordig ministerie is zulks reeds van den beginne af staande gehouden; ook zegt men dat de Koning zich er zeer tegen verklaard heeft. Men denkt dat de beide kamers tegen den 12den of tegen het laatst van December zullen bijeengeroepen worden.

Omtrent de expeditie naar Constantine zou in den raad besloten zijn, om ten spoedigste eene versterking van 6000 man aan den maarschalk *Clausel* toe te zenden. De troepen daarvoor bestemd zouden wezen de derde bataillons der 11de, 23, 47 en 62ste regimenten van linie en die der 2de en 17de regimenten ligte troepen, te zamen 3000 man; de wederhelft zou eveneens uit onderscheidene regimenten getrokken worden, en uit manschappen bestaan die ten minste twee jaren werkelijken dienst tijd hebben.

De onderscheidene ministers houden zich reeds druk bezig met de zamenstelling der ontwerpen bij de aanstaande zitting der kamers dezelve aan te bieden. Inzonderheid beijvert zich daarin de minister van koophandel *Duchatel*. Men spreekt van niet minder dan van twaalf ontwerpen voor den aanleg van ijzeren spoorwegen, een op de muntspecien en onderscheidene betrekkelijk reductien in het tarief van het zegel.

Terwijl de onderscheidene bladen zich bezig houden met huwelijks-ontwerpen voor de beide zonen van den Koning, meldt men nu ook, dat er twee Prinsen naar de hand dingen der Prinses *Maria*, te weten: de Koning van Napels en de regerende hertog van Brunswijk; voorts zou een der Oostenrijksche aartshertogen naar de hand staan van de Prinses *Clementine*.

De Oostenrijksche gezant heeft met het personeel tot zijn gezantschap behoorende, een bezoek afgelegd bij de zuster van *Napoleon*, de weduwe van *Murat*.

De wapenschouwing over de nationale garde te houden, wordt thans weer in twijfel getrokken; althans men is geheel onzeker tegen wanneer dezelve zal plaats hebben.

In brieven van Toulon van den 27sten, wordt gemeld, dat de scheeps-divisie van den admiraal *Hugon*, na voor twee maanden van levensmiddelen te zijn voorzien, zich gereed maakte om wederom in zee te steken; men dacht dat het smaldeel zich naar de kust van Katalonien zou begeven.

Uit Tours schrijft men, dat aldaar dagelijks detachementen Engelschen doorkomen, die tot het Engelsch legioen in Spaansche dienst hebben behoord. Deze lieden, die schier van alles ontbloot zijn, worden, onder geleide der gendarmerie, naar Calais vervoerd.

De bijzondere berigten uit Madrid gaan tot den 24sten ll. De aandacht was thans voornamelijk op twee punten gevestigd: de verkiezingen en de gedwongen leening van 200 millioenen realen. Bij de eerste had de thans bovendrijvende partij eene gemakkelijke zege behaald, daar het meerendeel burgers, het zij uit vrees of uit onverschilligheid, zich aan de zaken onttrok. Als blijk kon strekken dat bij de laatst vorige verkiezingen in de hoofdstad 2080 kiezers waren opgekomen, thans slechts 357, namelijk bij de eerste verkiezingen, waartoe, naar de constitutie, schier ieder burger geregtigd is. Wat de gedwongene leening aanging, daartegen werden zware klagten ingebragt; er was eene vergadering van contribuabelen gehouden, om zich te verstaan over het indienen van klagten deswege, doch men voorzag dat het bewind die klagten naar de junta van wapening zou verwijzen, welke men als maar al te geneigd kende, om op elk bezwaar te antwoorden: begin met te betalen, dan zullen wij onderzoeken. Om eene proef te geven van de wijze van aanslag in deze leening wordt eene lijst medegedeeld, waarin onder anderen de bank voorkomt als aangeslagen voor 364,000 realen (91,000 fr.): *Riera* de graven *Cortina*, *Gagina* en de onderneming der diligencen, ieder voor 220,000 r. (55,000 fr.); de heeren *A. Cobian Xavier de Burgos*, *Remisa*, *Casa Irujo* ieder voor 160,000 r. (40,000 fr.), *Balmaceda*, *Caballero*, *Gargallo*, de hertogen *van Infantado* en *van Ossuna*, de markies *Miraflores*, ieder voor 140,000 r. (35,000 fr.) enz. Voorts ging het gouvernement ook met gestrengheid te werk tegen de burgers verdacht of uitgekreten als Karlistisch gezind; 5 à 6000 der zoodanige hadden bevel gekregen de hoofdstad te verlaten.

Van het leger had men geene nadere tijdingen, hetgeen tot vele gissingen aanleiding gaf. Men sprak wel van het heftig vervolgen der bende van *Gomez* door de troepen van den generaal *Alaix*, doch men wist niet, of de eerste den weg naar het gebergte van Toledo of naar Andalusien was ingeslagen. De gevangenen van de bende van *Gomez* werden te Madrid gewacht.

De kolonel der huzaren van het regiment der prinses, *Diego de Leon*, die zich in het gevecht van Villa-Robledo onderscheiden heeft, is tot brigadier bevorderd.

Een bijzonder berigt uit Grenada, van den 20sten, behelst, dat het 2de bataillon der nationale garde aldaar, zijnde artilleristen, tegen den generaal *Quiroga* in opstand was geraakt, doch door de moedige houding van een deel karabiniers was bedwongen. De generaal had eene militaire commissie te dezer zake ingesteld.

In brieven van de grenzen wordt van een gevecht nabij Irun gesproken, waarbij de christinos, eerst teruggeslagen, naderhand de overhand hadden behouden.

Van den 3*den*. Het Fransche gouvernement heeft het stellige bevel gegeven om de voor Spanje bestemde hulptroepen, die aan de grenzen waren opgerigt, te ontbinden. Er is zelfs te dier zake een koerier naar Pau afgezonden. De dagorder van den kolonel die deze troepen kommandeerde, en welke haar de ontbinding aankondigt, bevat deze zinsnede:

„In minder dan eene maand hebt gij het schoonste regiment gevormd, hetwelk zich tegenwoordig in Frankrijk bevindt. Schoon niet door de pracht der kleeding en der noodelooze versierselen, maar schoon door zijne krijgstucht, zijne manhaftige geest en houding, die de zekere waarborgen van het oorlogsgeluk zijn. Maar gedurende den tijd, welken wij besteedden om ons te vereenigen, ontstonden in Spanje gewigtige gebeurtenissen. Eene omwenteling barstte er uit, die den staat der zaken veranderde; de coöperatie, welke vóór twee maanden, en onder de werking van geheel verschillende omstandigheden, het gouvernement nuttig en oorbaar achtte, heeft heden deszelfs toestemming niet meer. In deze gesteltenis der zaken kan het corps hulptroepen niet bestaan."

Het schijnt zeker te zijn, dat het getal troepen, hetwelk naar Afrika zal worden ingescheept om aan de expeditie tegen Constantine deel te nemen, minder groot is, dan men aanvankelijk had bepaald; maar ten onregte voegt men daarbij dat deze verandering in de, den maarschalk *Clausel* toe te zenden, versterkingen, de demissie van den gouverneur onzer Afrikaansche bezittingen zoude moeten te weeg brengen. De heer *Clausel* had in het eerst eene versterking van 12,000 man gevraagd, omdat hij de versterkingen duchtte, welke de Bey van Constantine van Tunis en Tanger moest ontvangen. Maar, ten gevolge van hem toegekomen

nieuwe berigten, heeft hij aan het gouvernement kennis gegeven, dat eene versterking van 6000 man hem zoude voldoende zijn.

Het Fransche gouvernement maakt de volgende telegrafische depeche bekend: „ BAYONNE, 1 *October: Gomez* heeft zich in de Sierra d'Alcaraz, tusschen Murcia en de Mancha terug getrokken. De nieuwe expeditie, gekommandeerd door *Sanz*, die aanvankelijk voor Kastilie bestemd was, is in de Asturiën teruggekeerd.

„ *Villa-Real* heeft in de vallei van Mena eene beweging bewerkstelligd om dien inval te dekken. Ten einde denzelven te beletten, zijn den 28sten van St. Sebastian twee bataillons naar Gyon ingescheept."

Het *Journal de Paris* meent te kunnen verzekeren dat het Madridsche gouvernement geene paspoorten heeft uitgevaardigd, anders dan aan den agent van het Napelsche gouvernement, wiens gedragingen sints lang vijandig waren, en dat te dezer zake geenerlei algemeene maatregel is genomen.

Van Madrid wordt dd. 24 September geschreven: Het is thans stellig zeker, dat het semester van den 1 November aanstaande te Londen, Parijs en Brussel zal uitbetaald worden. Het beloopt de som van 112 milioen realen (28 millioen francs). Men weet niet waar de heer *Mendizabal* in de tegenwoordige omstandigheden eene zoo aanzienlijke som heeft kunnen bijeen brengen. Wat den, aan de Fransche schatkist verschuldigden achterstand betreft, deze zal nog onaangezuiverd blijven; het 4de dividend zal niet uitbetaald worden, uitmakende eene som van 8 millioen francs. Deze schuld, zoo men weet, spruit voort uit de interventie van 1823.

Rodil moet, bij zijne aankomst in het leger van Arragon, eene volkomene reorganisatie der in die provincie gelegerde troepen bewerkstelligen. Een groot aantal officieren moet afgezet worden. De oneenigheden tusschen de opperhoofden hadden in het leger eene soort van regeringloosheid doen ontstaan. Het ware te wenschen, dat men ook de middelen zocht om aan de geschillen tusschen de bevelvoerders van het Noorderleger een einde te maken.

Van de grenzen wordt dd. 29 September het volgende aan de *Sentenelle des Pyrénées* geschreven: „ De Carlisten schijnen ook in Navarra talrijke versterkte punten te willen opwerpen; de werken daartoe zijn te Elisondo aangevangen, van welke plaats *Ibarolo* tot kommandant is benoemd; ook in de gemeente Urdach worden eenige verschansingen opgerigt; 120 Carlistische soldaten zijn in den omtrek dier gemeente aangekomen en hebben onmiddellijk den versterking-arbeid aangevangen."

Het ministeriële blad *la Paix* geeft het volgende schrijven uit Bazel van 30 September:

De heden uit Bern ontvangen berigten dat de Fransche ambassade geweigerd heeft eene depeche te ontvangen, welke door het dirigerende kanton aan haar was gerigt; dat de kanselarij der Fransche legatie in Zwitserland gesloten is en dat men geene paspoorten of andere papieren meer viseert, hebben een geweldigen indruk verwekt. Met angstig verlangen ziet men den uitslag van deze onheilspellende voorteekenen te gemoet. Hier heeft men altijd het sedert eenigen tijd over het algemeen jegens den hertog *de Montebello*, voornamelijk in de zaak betreffende *Conseil*, gehouden gedrag afgekeurd. Niettemin wordt ook aan Frankrijk veel ongelijk geweten, welk land door de nota van den heer *Thiers* vele personen van alle denkwijzen tegen zich heeft ingenomen.

Van den 5den. Men zeide heden ter beurze dat de heer *Mendizabal* met elken post schreef dat hij, wat ook gebeure, het halfjaar interest zal betalen, en men had zelfs eene door het Spaansche gouvernement geaccepteerde traite van 70,000 p. St. gezien. Van eene andere zijde beweerde men evenwel, dat die betaling niet zoo zeker was als men het deed voorkomen. Verscheidene provincien, zeide men, waren voornemens petitien bij den heer *Mendizabal* in te dienen, om hem te verzoeken de interestbetaling één jaar te schorsen, ten einde het beschikbare geld uitsluitend tot demping van den burgeroorlog te doen strekken. Men voegde er bij, dat deze demonstratien der provincien wel door *Mendizabal* zelven konden zijn uitgelokt, om een voorwendsel te hebben niet te betalen, nadat hij zulks uitdrukkelijk beloofd had,

In het ministerieele dagblad *la Paix* leest men het volgende artikel:

De Hollandsch-Belgische zaak houdt de mogendheden van Europa steeds bezig, inzonderheid Pruissen, voor welk land, ten gevolge van deszelfs handels- en staatsbelangen, meer dan voor eenig ander, het herstel der betrekkingen, zoo dan al niet van vriendschap, ten minste toch van goede nabuurschap, tusschen Holland en Belgie wenschelijk is. Met eenigen grond schrijft men dus aan de tegenwoordigheid van den Pruissischen Kroonprins te 's Hage een staatkundig doel toe, en gelooft men dat door hem aan het Hollandsche Hof raadgevingen tot vrede en verzoening zijn gedaan. Pruissen hoopt het besluit van Koning *Willem* vooral te wijzigen met opzigt tot de kwestie van Luxemburg en Limburg welke, eigenlijk gezegd, de eenige hinderpaal is tegen eene definitieve schikking. Men hoopt dat de invloedrijke bemiddeling van Z. Pruissische M., door zijnen vermoedelijken erfgenaam vertegenwoordigd, ten goede zal beëindigen eene zaak, welke thans hare laatste diplomatieke krisis heeft bereikt.

Frankrijk bezit 82 stoombooten, meest alle vrij klein van vorm, uithoofde van den staat van bevaarbaarheid der rivieren; van dit getal worden 44 gebezigd tot het vervoer van reizigers, 17 tot dat van goederen en 21 worden als slepers gebezigd. De gezamenlijke kracht van derzelver machines evenaart die van 2863 paarden, dus gemiddeld 35 voor ieder vaartuig; de zaamgevatte inhoud gaat geene 15,000 tonnen te boven. De Vereenigde Staten van Noord-Amerika hebben 386 stoombooten op hunne rivieren, baaijen en meren; derzelver inhoud bedraagt 96,000 tonnen. In Frankrijk heeft de marine er daarenboven nog 18 die te water zijn, 6 waarvan de bouw zeer is gevorderd en 3 die als slepers dienen. Van de 18 eerstgenoemde hebben 11 de kracht van 160 paarden en 7 die van 150 en daar beneden. De Engelsche marine bezit er 25; de Engelsche postinrigting heeft een dergelijk getal, die meerendeels van middelmatige kracht en inhoud zijn. Wanneer de stoombooten der Fransche postdirectie in werking zijn gekomen, zal zij er in de Middellandsche zee 54 tellen, ongerekend degenen, die tot de in zee zijnde eskaders behooren of als slepers in de havens worden gebruikt. De stoombooten in de Middellandsche zee zullen iederen dag 18 ton steenkolen verbranden; met eenen voorraad voor 10 dagen zullen zij 180 ton bevatten, hetgeen het maximum is van hetgeen zij kunnen innemen. Zie daar het hoofdbezwaar tegen eene reis van langen duur door middel van stoomschepen. Op dit oogenblik trachten Engelsche kooplieden deze kwestie op te lossen; zij doen te Liverpool stoomschepen bouwen, bestemd om de Atlantische zee te bevaren en twijfelen zoo weinig, aan den goeden uitslag, dat zij twaalf vaartuigen van deze soort te gelijk op stapel hebben doen zetten, alle van de zeldzaamste grootte, namelijk 69 meters, 60 centimeters lengte, 9 meters 35 centimeters breedte en 6 meters 10 centimeters grootste diepte. Om een denkbeeld van het voorkomen dezer paketstoomschepen te geven, zal het genoegzaam zijn te zeggen, dat het Fransche linieschip *Suffren* van 90 stukken geschut niet meer dan 60 meters 50 centim. en de *Montebello* van 120 stukken niet meer dan 63 meters 31 centim. lang is. De uitslag van deze stoute onderneming zal binnen weinig tijds blijken. Het is mogelijk dat zij gelukt uit een wetenschappelijk, maar bezwaarlijk uit een winstgevend oogpunt; want deze groote schepen zullen zelfs niet zoo veel goederen kunnen laden als de gewone zeilpaketschepen, dewijl de steenkolen te veel ruimte vereischen, en de kosten van aanbouw en overvaart zullen naar evenredigheid veel aanmerkelijker zijn. Zij zullen het voorkomen hebben van een groot oorlogschip, vermits zij, behalve de inrigting voor den stoom, volmaakt als een zeilvaartuig zullen zijn getuigd. Elk derzelve zal een millioen vijfmaal honderd duizend francs kosten; de gewone uitgaven voor de loopende dienst moeten daarbij ontzettend zijn.

NEDERLANDEN.

HELDBR, *den 6 October.* Z. M. korvet *Castor*, kapt. lt. *Ampt*, is heden naar Batavia gezeild, en Z. M. korvet *Hippomenes*, kapt. lt. *Moll* en brik *Pellikaan*, commandant, lt. ter zee, baron *Rengers*, naar de Middellandsche Zee.

LEEUWARDEN, *den* 10 *September.* Men schrijft uit 's Gravemhage dd. 5 October:

Bij Koninklijk besluit is, bij aanvulling van het reglement op de Kerkelijke administratie der Hervormden in Vriesland, vastgesteld bij Z. M. besluit van 12 December 1823, No 83, bepaald, dat Kerkvoogden, en ook, zoo veel noodig, floreenpligtigen, in die gevallen, waar zulks door het provinciaal collegie van toezigt voorgeschreven wordt, zullen verpligt zijn, bij hunne administratie ledig liggende gelden, ontstaande uit batige sloten der rekeningen of uit anderen hoofde, alleenlijk en bij uitsluiting, te beleggen op het grootboek der nationale werkelijke schuld, ten name der Kerkvoogden die het aangaat.

De heer *Baud*, gewezen Gouverneur Generaal *ad interim* van Neêrlandsch-Indië, is door Z. M. den Koning benoemd tot Staatsraad in buitengewone dienst en tevens in betrekking gesteld bij het Ministerie van Koloniën als Adviseur voor de koloniale zaken.

De heer Dr. *A. H. van der Boon Mesch*, dezer dagen door Z. M. benoemd tot gewoon Hoogleeraar bij de faculteit van wis- en natuurkundige weteuschappen aan de hooge school te Leiden, heeft daarbij zijne betrekking behouden als adviseur in zaken van toegepaste scheikunde.

Naar men verneemt is den werkelijk dienstdoende Adjudanten van de heeren generaals, en der Hoofd-Officieren, die uit hoofde van hun kommandement, of betrekking, in het geval zijn die te hebben, kenbaar gemaakt, dat hunne bevoegdheid tot het contreseing, hetwelk zij, op last hunner chefs, op de van hunnentwege te verzenden brieven mogen stellen, in geen geval kan medebrengen, dat er brieven aan heeren Adjudanten worden gerigt, of dat deze zich geregtigd achten, om brieven regtstreeks aan hen gerigt, van eenige aan hunnen chef ondergeschikte autoriteit te ontvangen.

Den 4 dezer, heeft te Amsterdam de inwijding plaats gehad van het nieuw paleis van justitie. De zaal van het hof van assises was voor deze plegtigheid ingerigt. De heer gouverneur der provincie, eenige leden van gedeputeerde Staten, de Burgemeester en Wethouders, de Vrederegters, de orde van Advokaten, de Procureurs, de Deurwaarders enz. waren daarbij tegenwoordig of vertegenwoordigd. De Staatsraad Mr. *M. C. van Hall*, voorzitter der regtbank van eersten aanleg, opende de vereenigde zitting van al de kamers der regtbank, welker leden, even als de heeren officieren en substituut-officieren van justitie, zitting hadden genomen, liet voorts eene briefwisseling voorlezen betrekkelijk de overgave der sleutels door den heer commissaris der publieke werken van Amsterdam aan de heeren griffiers Jhr. Mr. *D. C. van Lennep* en Mr. *J. J. Rochussen*, welke stukken in de archieven der regtbank zullen worden gelegd, waarna de voorzitter eene voor de omstandigheid gepaste redevoering hield, waarbij hij onder anderen den dank betuigde aan Z. M. op wiens last het gebouw ten behoeve der justitie was hersteld en aan al de hoogere en mindere ambtenaren, aan wie de uitvoering van Zr. Ms. bevel was opgedragen, en wenschte zijne ambtgenooten welkom in de nieuwe regtzaal.

Men meldt uit Nijmegen dd. 4 October:

Naar wij vernemen, zullen op den 20 October aanstaande, de manschappen van de ligting van 1831, naar de depôts der korpsen vertrekken, om af te rekenen en daarna met onbepaald verlof te worden gezonden. De manschappen van de ligting van 1827 zullen alsdan gepasporteerd worden.

Een der Brusselsche zoogenaamde gouvernementsbladen verzekert, op grond van bijzondere berigten uit Parijs, dat het besluit van de Duitsche Bondsvergadering van den 17 Augustus aldus luidt:

„ Z. M. den Koning der Nederlanden, Groot Hertog van Luxemburg, door zijnen ambassadeur bij de Bondsvergadering, te doen weten, dat dezelve hare toestemming niet kan geven tot den afstand van eenig gedeelte van Luxemburg, zonder schadevergoeding in grondgebied, maar dat het Verbond, naar aanleiding van de verklaring der agnaten van het huis van *Nassau*, gezind is, om het gedeelte van Luxemburg, bedoeld bij art. 2 van bij de acte van scheiding van 15 October 1831, af te staan, tegen ruiling van het gebied, aangewezen bij art. 4 van de gezegde acte, onder voorwaarde, dat het Belgische bewind de verpligting zal worden opgelegd, om in het af te staan gedeelte van Luxemburg geene vestingwerken aan te leggen, en vooral de stad Arlon niet te versterken.

„ De bepaling van de schadevergoeding van grondgebied in het Luxemburgsche, aan het verbond te verstrekken, over te laten aan eene bijzondere onderhandeling tusschen hetzelve en Z. M. den Koning der Nederlanden, ingevolge art. 5 van de acte van scheiding, met dien verstande, dat het gebied, hetwelk aan het Duitsch Verbond zal worden verstrekt, met hetzelve zal worden vereenigd, op gelijke wijze, als het af te stane deel van Luxemburg, en, zoo veel mogelijk, *in het belang van het Verbond zal worden verkozen, met betrekking tot de aaneenschakeling en den lijn van verdediging*, al ware het, dat hetzelve daar door geene volledige vergoeding opleverde, ten aanzien van het bedrag der bevolking."

Gedurende de vorige maand zijn te Antwerpen binnengekomen 130 schepen. Een vergelijkend overzigt van het aantal schepen, in die haven gedurende de eerste negen maanden van de jongst verloopen negen jaren binnengekomen, geeft de volgende uitkomst: in 1828, 664 vaartuigen; in 1829, 807; in 1830, 691; in 1831, 244; in 1832, 1,063; in 1833, 863; in 1834, 774; in 1835, 878; in 1836, 993. Het moet hierbij opgemerkt worden, dat de schepen na 1830, tot die haven behoorende of daar binnengekomen, van veel kleiner inhoud zijn dan die voor 1830, toen er jaarlijks een groot aantal van verre over zee, van Oost- en West-Indie binnen kwamen.

LIJST der 329 Certificaten van 5 pCt. Russische Fondsen van de 4de Serie, betaalbaar in Zilveren Roebels te *St. Petersburg* met Rs. 500. Uitgeloot den 29 September 1836, en losbaar den $\frac{1}{13}$ November 1836.

No.	No.	No.	No.	No.	No.	No.	No.
208	4585	7911	11131	13899	17459	21724	25119
352	4621	7996	11224	14089	17527	21780	25187
684	4745	8006	11314	14152	17895	21816	25256
722	4810	8022	11620	14233	18048	21877	25279
758	4842	8083	11708	14365	18107	21881	25337
836	4845	8144	11793	14463	18162	21911	25354
977	4946	8201	11819	14477	18256	22114	25523
1012	5065	8202	11849	14508	18257	22132	25573
1013	5327	8206	11961	14539	18316	22228	25778
1041	5627	8303	12033	14544	18385	22287	25742
1081	5697	8365	12116	14553	18431	22466	25801
1094	5706	8418	12192	14603	18441	22780	26079
1182	5792	8449	12244	14625	18462	22806	26367
1280	5846	8748	12250	14712	18493	23037	26457
1562	5897	8789	12279	14762	18622	23044	26492
1797	5917	8871	12416	14850	18647	23050	26568
1978	5941	9044	12461	14919	18805	23068	26582
1992	6022	9046	12462	14948	18918	23104	26601
2020	6032	9113	12608	15233	19160	23153	26612
2132	6106	9209	12765	15290	19304	23285	26629
2268	6117	9289	12850	15319	19582	23310	26713
2443	6238	9312	12928	15383	19611	23420	26806
2649	6354	9603	12947	15466	19777	23445	26829
2670	6422	9682	13102	15522	19873	23450	26839
2678	6605	9799	13174	15542	19900	23476	27162
2761	6625	9833	13206	15684	20147	23642	27305
2897	6636	9968	13240	15735	20155	23643	27362
2921	6969	10051	13262	15826	20171	23672	27499
2922	7030	10106	13296	16190	20305	23696	27504
2955	7081	10263	13331	16231	20309	23750	27799
2985	7091	10404	13402	16278	20373	23831	27818
3306	7111	10454	13411	16285	20494	24177	27884
3358	7232	10476	13456	16534	20646	24297	27996
3387	7249	10534	13502	16583	20742	24453	28149
3454	7376	10618	13517	16640	20804	24625	28189
3542	7470	10729	13540	16700	20820	24668	28226
3706	7668	10755	13544	16775	21016	24741	28270
3735	7719	10843	13591	16894	21470	24811	28286
4086	7735	10989	13653	17092	21579	24877	28287
4382	7800	10998	13854	17228	21664	24956	28732
4405	7807	11092	13893	17322	21679	25017	28836
4520							

169ste KONINKLIJKE NEDERLANDSCHE LOTERIJ.

Trekking der derde Klasse.

3de Lijst. No. 19802, 6971, 17869, 7130, ieder een prijs van *f* 1000.

4de Lijst. No. 12652, een prijs van *f* 10,000. No. 8055, een prijs van *f* 1500. No. 10403, 14174, ieder een prijs van *f* 1000.

5de Lijst. No. 3952, een prijs van *f* 25000. No. 1857, een prijs van *f* 2500.

6de Lijst. No. 11997, een prijs van *f* 1000. No. 22585, eene premie van *f* 2000.

BUITENLANDSCHE SCHEEPVAART TE HARLINGEN.

Van den 2 tot en met den 9 October 1836.

Binnengekomen: Den 7 October het Nederl. schonerschip *Antje*, kapt. K. Welger, van Havannah; het Engelsch schonerschip *Union*, kapt. R. Winter, van Londen.

Uitgezeild: Den 3 October de Engelsche schonerschepen *Livelij*, kapt. S. H. Finch en *Flora*, kapt. J. Manning, beide naar Londen. — Den 5 dito de Nederl. kofschepen *Wilhelmina*, kapt. R. Sluik, *Vriesland*, kapt. T. W. Stuit en *Hermanna*, kapt. R. W. Lukens, alle drie naar Noorwegen; de Nederl. smakschepen *de Herstelling*, kapt. H. H. Potjer en *de Vrouw Gezina*, kapt. J. H. Mulder, beide naar Noorwegen; de Mecklenburger galjasschepen *Anna Margaretha*, kapt. H. Niemann, *der kleine Stephan*, kapt. J. Galle en *Belvedère*, kapt. T. Voss, Jr., alle drie naar de Oostzee. — Den 7 dito het Hanoversch galjootschip *Henriette*, kapt. M. Casseboom, naar Embden. — Den 8 dito het

[illegible] motschip *Vrouw Antina*, kapt. C. W. Kühlman, naar Hamburg; het Deensch galjasschip *Dorothea Frederika*, kapt. O. J. N. Simde, naar Hamburg. Den 9 dito de Engelsche schonerschepen *Northam*, kapt. C. Carter en *Orwell*, kapt. R. Cubitt, beide naar Londen.

MENGELWERK.

IETS OVER HET GEVEN VAN FOOIJEN
DOOR
G. D. J. SCHOTEL.

Onder de oudste gewoonten, bij meest alle volkeren van vroegeren en lateren tijd mag men met regthet geven en houden van *Afscheids-maaltijden* rekenen. Wij meenen er reeds sporen van te ontdekken in de vroegste GESCHIEDENIS DER ISRAËLITEN en der GRIEKEN (zie *Genesis* XXI: 27 en 28, *Odijss.* lib. XV: 44—181). Ook bij de Romeinen had dit gebruik plaats, hetwelk met offerhanden aan de *Enodioi* of *Lares viales* (weg- of reis-Goden) vergezeld ging. Bij latere volken bleef deze gewoonte stand houden; en in alle eeuwen vinden wij voorbeelden van afscheids-maaltijden en vooral van afscheids-dronken, zoowel bij de zuidelijke als noordelijke volken van Europa. Men hield dezelve niet alleen, wanneer men zijne vrienden en betrekkingen verliet, om naar verre oorden, als naar het Heilige Land te trekken, maar ontving ze ook van hen, onder wiens bevel de togt ondernomen moest worden. De Zwitsers gaven hunne *Letze-Malen* aan hen, die de Republiek tot hare dienst naar elders zond, en ook onze voorouders verlieten zeldzaam het Vaderland, hetzij om hunne vijanden te beoorlogen, of om vreemde oorden te bezoeken, of er werden diergelijke maaltijden aangerigt: van hier de spreekwijzen een *scheidmaal*, een *letse* of *letstemaal*, reismaal, enz. Deze maaltijden werden dan met een *afscheids-glaasje*, een *glaasje op de valreep*, een *glaasje aan den wagen* met *reiswijn*, een *scheiddronk*, *scheidbier* of een *glas van afscheid* besloten. Men noemde dit gebruik *zijn voij* bezetten, zijn *foije*, *voije* of *leste geven*, (*vinum profectitium, symposion viae causa*, zegt KILIAAN.

Foye of *voye*, verbasterd in *fooi*, is een Fransch woord, waarschijnlijk gedurende de XV eeuw, in ons Vaderland, in gebruik geraakt, en beteekent *weg*. In die beteekenis gebruikten het onze Vaderen, wanneer zij zeiden *een Rotterdamsche fooi geven*, dat is, met slaan of smijten van elkander *scheiden*. *De fooi geven*, beteekent dan *een maal geven*, *bij gelegenheid dat men zich op weg begeeft*. Later dan de XVI of het begin der XVII eeuw vond ik deze spreekwijs niet gebezigd.

Wij verstaan door een *fooi* niet meer een afscheids-maal of dronk, maar een zeker stuk geld, hetwelk men, bij bekende gelegenheden, de dienaren of dienaressen des huizes in de handen stopte. Ook dit gebruik was reeds vroeg in ons Vaderland bekend. In het werk van C. J. DE LANGE VAN WIJNGAARDEN *over de Heeren en Stad van der Goude* vinden wij opgeteekend, dat JAN VAN BLOIS reeds in de XIV eeuw gewoon was *drincgelt* te geven; bij voorbeeld, aan den *Cnaap*, die hem het huwelijk van zijnen Bloedverwant den Koning van Frankrijk aankondigde, 6 moutons. In VAN HASSELT's *Roozendaal in de veertiende eeuw*, lees ik dat circa 1390 aan ARNT VAN ASSEL *die die Lewen op (Roozendaal) verwaert*, *te drincgelde* gegeven werd X gr. De werklieden waren gewoon, wanneer zij groote Heeren op publieke wegen aantroffen, derzelver *voeten te vegen*, en dan kregen zij *schoen-* of *drinkgeld*, ook soms *spoel-* of *spuelgeld*. In diezelfde eeuw was het geld in ons Vaderland zoo schaars, dat de Kapellaans en Rentmeesters der Edelen zich vaak met osse- en koehuiden, tot hunne inkomsten, moesten vergenoegen. Geen wonder derhalve, dat de eersten er op uit waren om, bij *hoechtijd*, hier en daar *te gaan helpen syngen*, waarvoor zij dan van den Heer der plaats *drincgeld* ontvingen. Vooral wisten de *poirtiers* een fooitje te verdienen door de Heeren te *vangen*.

Toen JAN VAN BLOIS zich met de Hertogin van *Gelderland* in het huwelijk begaf, moest hij aan de *Camerlinghen in mervrouwen Camer*, *die mijnhé daerin leiden bi mervrouwen en hem vinghen*, eene voor dien tijd niet onaanzienlijken som tot fooi geven. Dit aanhouden en omsingelen, werd ook in die dagen door het volk gedaan dat in het veld of aan de wegen werkte, en vooral wanneer er eenig nieuw werk werd gemaakt, zoo wel hier te land als in *Frankrijk*. Als men bij groote Heeren te gast was of geherbergd werd, was men gewoon, zoo als in de XVII eeuw nog in *Engeland*, afzonderlijk aan de verschillende bedienden eene fooi te geven.

JAN VAN BLOIS gaf, bij zulk eene gelegenheid te *Soijson*: „ ALEXANDER den „ meesterknaep tot een waerde cors 4 mott. MOROES den kock 2 mott. JANNE „ den Bottelgier, GOESSEN den Pencier, den Hertoge van Gelre (een spotnaam) „ elken 3 sch. grt. TEGGHEN GIELET van den honden Camerlingen, GOBBIJN den „ Forier, FLIPRECHT den Maerscalc, COLAERT den Valckenier kregen elken van „ den voirs. een mott. Hij gaf den knecht in die bottelrie, den knecht inne „ pencherie, den knecht in die coken en Hannin van Tloijon, elc van dese 12 „ grt., en den tortijs dragher 6 grt." Dit gebeurde in het jaar 1363.

Ook in de XV eeuw ging men voort, bij onderscheidene gelegenheden footjes uit te reiken; zoo kreeg een knecht, die twee vogels uit het land van Kuik te Roozendaal bragt to drinckgelde 1 gln.

Toen de Rentmeester van Roosendaal Ao. 1400 „ na PETRI en PAULI reet mit „ DERICH PLUECH tot Roozendaal om aldair te beziene kelren, cameren ende „ alle ander gestant tegen zijns Heeren kompste aldaar van boven" gaf hij „ te „ drincgelde II gln, doe den gesinde van R. ende den arbeidende luden van R. „ hem (den Rentmeester) in de poirten van R. vijngen."

Gaf men in de XIV en XV eeuw *teer- en drinkgeld*, niet minder deed men zulks in de XV en XVI eeuw. Geen maaltijd werd er gegeven, geen feest gevierd, of er moesten footjes vallen. Op heilige dagen liepen de *Scholaerkyns* aan de huizen om geld *af te praemen*, nadat zij *oirloiff*, (om te huis te blijven) van den *Rector* hadden gekregen, en het liep zoo druk met het zingen op Nieuwejaar, het omgaan der Pinksterbloemen, het ophalen voor de St. Maartens vuren, het loopen met den rommelpot, het eischen van groote fooijen door de klerken, dat er wijselijk plakkaten tegen werden afgekondigd. Vooral werd het geven van fooijen bij en na de bruiloften niet vergeten, en wanneer het *van—tijd* was en de berke meijer met de lange kaneelpijp lustig was omgegaan kreeg de baker rijkelijk *van-penningen*. Ik geloof niet, dat men gewoon was bij zulke en andere gelegenheden een bijzonder daartoe bestemd stuk geld te geven; een ieder zal naar zijn' staat en stand iets hebben uitgereikt. Ik vind gewag gemaakt van halve ducatons, bakerschellingen, enz.

Gedurende de XVIII eeuw hebben vele Reizigers zoo wel hier te lande als elders, over het eischen van fooijen geklaagd, en hetgeen BJORN STÄHL (Reize D. 1 bl. 375) nopens de Napolitaansche bedienden meldt, kan ook op onze Nederlandsche in die eeuw toegepast worden. VAN EFFEN poogde, in zijnen brief van JAN KOOPMAN, *over de oorzaak van de trotschheid en baldadigheid der diensthoden; en in een brief van ..... over het geven van fooitjes aan de diensthoden*, dit misbruik tegen te gaan, maar zonder gevolg. Nog voor weinige jaren schreef BOWRING [Brieven bl. 87):

„ De ellendige gewoonte, om fooijen te geven bestaat hier (te 's Gravenhage) „ nog, en men doet dit, naar gelang der meerdere of mindere deftigheid van het „ onthaal. Ik begreep niet, hoe meesters en hoofden van huisgezinnen gerust „ kunnen aanzien, dat menschen die in hunne huizen beleefdheden ontvangen „ door hunne dienstboden beroofd worden. De loonen der bedienden behoorden „ niet door de gasten betaald te worden, maar door hen, die ze gehuurd hebben. Eene uitnoodiging tot een maaltijd beteekent hier met andere woorden: „ kom en laat mijne bedienden u een gulden uit den zak halen." Doch „ zoo groot is de kracht der gewoonte, die zoo vele misbruiken wettigt, dat „ er meer dan menschelijke moed gevorderd wordt, om zich te verzetten tegen „ eene gewoonte, die niemand goedkeurt; maar ieder als een plaag en misbruik „ beschouwt."

Overgenomen.

LANDBOUW.

„ Als een tegenhanger van het *berigt voor den Landbouw*, door den Heer P. Pous, geplaatst in de *Middelburgsche Courant*, omtrent het zaaijen van winterkoolzaad in den winter, vermeent de ondergeteekende den belangstellenden geene ondienst te doen, met het berigt, dat ook door hem deswege eene proeve is genomen, welke geene minder voldoende uitkomst heeft opgeleverd; en wel op een stuk land van 350 rijnlandsche roeden, hetwelk twee jaren in weide had gelegen, en dat, na onderscheidene keeren te zijn geploegd, in de maand Augustus 1835, en vervolgens, tot driemalen toe, te vergeefs met koolzaad was bezaaid geweest, daar het gewas telkens door de zoogenoemde aardvlooijen en andere insekten werd vernield. Dit stuk land deed hij op den 4den Maart dezes jaars nogmaals met winter-koolzaad bezaaijen, en heeft daarvan geoogst 12½ mud zaad, hetwelk verkocht is tot den alstoen loopenden prijs van *f* 13:60.

De ondergeteekende moet hier echter bijvoegen, dat dit gewas drie weken later dan het gewone bezaai is gesneden. Ook had hij hetzelve niet laten verdunnen, uit vrees dat de planten te veel uit zouden breiden, om eenen behoorlijken wasdom te verkrijgen. Zij kunnen ook, zoo als bleek, digter bij elkander staan als zijnde minder dik, dan die van het gewone winter-koolzaad.

ZEVENHUIZEN, den 4den October 1836.

P. KEIJZER Pz."

AANMERKINGEN.

Voortgang der beschaving.

De Parijser Rotschild heeft aan de kerk te Ferrières, alwaar hij zeer schoone bezittingen heeft, bij gelegenheid eener algemeene Confirmatie door den Bisschop van Meaux een Kruis, zes groote Kandelaars en drie prachtige Miskleederen present gegeven.

De Hertog van Orleans heeft de groote Moskee te Algiers met een zeer kostbaar Tapijt, dat honderd voet lang en veertien breed is, beschonken.

Kan men de galanterien in de Godsdienst nog verder drijven? — O Ja! Te Frankfort aan den Main leeft een rijk Joodsch Koopman, die zijne dochter in alle Religien heeft doen onderwijzen, zoodat het geloofsverschil nooit een reden kan zijn tot echtsweigering, hetzij de minnaar een Jood, Katholijke, een Lutersche, een Gereformeerde of Griek zij. Hij moet alleen daarbij de groote hoofdreligie bezitten, die van het geld. — Als dat nu geen progressive verlichting is, dan bestaat er geen voortgang in beschaving.

Speculatie-geest.

De Prinses Maria, Dochter van den Koning der Franschen, is eene uitsteekende Beeldhouwster. Een harer standbeelden wordt door kenners voor een meesterstuk gehouden. Een speculant zou aangeboden hebben een Hospitaal te Parijs te stichten en te begiftigen, indien het hem geoorloofd ware dit beeld openlijk ten zijnen voordeele ten toon te stellen. Hij is overtuigd op deze wijze wel tienmaal de kosten van den Hospitaalbouw te zullen vergoed krijgen. De Koning weigerde het verzoek, daar hij het talent zijner Dochter niet aan de openbare nieuwsgierigheid prijs wilde geven en nog minder tot een voorwerp van speculatie maken.

De Waterloo-Kool.

Een Fransch Blad verhaalt, dat er thans in Engeland eene geweldig groote Kool wordt gebouwd, die de *Waterloo Kool* gedoopt is. Deze Koolstruik zou twaalf voet hoog en twintig voet in omtrek zijn. Vijf zulke volwassen Koolen zouden toereikend zijn honderd Schapen en tien Koeijen eenen dag geheel en al te verzadigen.

Van de Ketel, in welke deze Kool gekookt moet worden, meldt het Fransche Blad niets. Waarschijnlijk wordt deze in Gasconje gefabriceerd.

In Chichester is thans een Mikroskoop te bezien, die drie millioenen maal vergroot. Het zou mij niet verwonderen, dat die Kool door dit glas bezigtigd was.

E. W.

VARIA.

De beruchte Vergiftigster, Weduwe van den Raadsheer URSINUS, *Charlotte Sophia Elisabeth Christiane* geboren *de Weisz*, is in den nacht van den 3 op 4 April ll. in het Tuchthuis te Glatz gestorven, waarin zij was gedetineerd sedert 1803, zijnde veroordeeld tot eeuwigdurige gevangenis. Zij was bijna 75 jaren oud. Haar testament bevat het volgend legaat:

„ Ik legateer 500 daalders courant, te betalen drie maanden na mijn dood, aan de Maatschappij tot zedelijke verbetering der gevangenen, welke is opgerigt den 9 November 1828, omdat ik gedurende 25 jaren de gelegenheid gehad heb op te merken, hoe nuttig en zelfs noodzakelijk eene dergelijke Maatschappij is, om te behoeden ten minste die personen welke eerder afgedwaald dan slecht en bedorven zijn."

Engelsche dagbladen verhalen met grooten triomf dat een Noorweegsch Violist, *Olie Bull* genaamd, zich onlangs in Londen hooren liet en Paganinis Kunst geheel verdonkerde. Of hij, voegt de *Gesellschafter* er bij, hem in het beursverligten ook overschaduwd is nog onbekend.

De Leden, behoorende tot het negende distrikt, der Vriesche afdeeling van het Nederlandsch Bijbelgenootschap, worden, namens den Heer *S. van Teijens* President, ter bijwoning der algemeene vergadering uitgenoodigd, op Vrijdag den 21 October e. k. des morgens ten elf ure, ten huize van den Kastelein *Lucas Bouma*, te Beetsterzwaag.

J. C. FISCHER, *Secretaris.*

*** Heden avond omstreeks half tien ure, beviel mijne geliefde Echtgenoote MAGDELTJE BEEKHUIS, door Gods goedheid, voorspoedig van eene welgeschapene DOCHTER.

H. HELLEMA, *Predikant.*

Achlum, den 26 September 1836.

*** Heden avond beviel van eene welgeschapene DOCHTER, B. J. EELKEMA, geliefde Echtgenoote van

L. SCHIERBEEK.

Leeuwarden, den 1 October 1836.

DRAGTEN, den 5 October 1836. Heden beviel voorspoedig van eenen welgeschapen ZOON, de Hoog Wel Geborene Vrouwe C. F. van EIJSINGA, veel geliefde Echtgenoote van

M. P. D. BARON VAN HARINXMA THOE SLOTEN.

HARLINGEN, den 5 October 1836. Heden verloste van een MEISJE, CHRISTINA PETRÆUS, Echtgenoote van

P. S. SCHAAFSMA.

IJLST, den 7 October 1836. Heden verloste van eene DOCHTER, PIETJE JANS WESTERBAAN, geliefde Echtgenoot van

JAN L. STEENSMA.

Tot verdere kennisgeving aan Familie en Betrekkingen.

*** Heden beviel mijne geliefde Echtgenoot, LUCIA WILLEMINA KIJFF, zeer voorspoedig van eene DOCHTER.

A. LAM.

Marssum, den 8 October 1836.

Deze dient tot bijzondere en algemeene kennisgeving.

*** Heden verloste zeer voorspoedig van eene DOCHTER, HELENA BOLTE, geliefde Echtgenoote van

P. MENALDA VAN SCHOUWENBURG.

Deventer, den 8 October 1836.

Algemeene en bijzondere kennisgeving.

*** Heden middag circa 3 ure, trof mij de gevoeligste slag mijns levens, daar het den Almagtige behaagde, mijn geliefde Echtgenoot, WILLEM PIETERS NAUTA, in den ouderdom van ruim 61 jaren, van mij weg te rukken, diep betreur ik met mijne overgeblevene en behuwde Kinderen zijn voor ons dierbaar gemis, dan de hoop dat hij in een beter leven is ingegaan, doet ons in Gods wijze beschikking berusten.

IJMKJE JACOBS,
Wed. W. P. NAUTA.

Harlingen, den 5 October 1836.

PS. Vrienden en Bekenden worden verzocht deze algemeene voor bijzondere kennisgeving aan te nemen.

AKKRUM, den 5 October 1836. Heden avond omstreeks 9 ure, overleed ten gevolge van een langdurig smartelijk maar geduldig lijden, mijne geliefde Vrouw ANTJE M. VISSER, in den ouderdom van bijkans 69 jaren, na eene gelukkige Echtvereeniging van bijna 45 jaren.

JACOB S. VAN DER GOOT.

*** In den vroegen morgen van heden, nam het aardsche leven van mijne geliefde Echtgenoot JOHANNA BROUWER, na een allersmartelijkst lijden van ruim drie weken, in den ouderdom van 55 jaren, waarvan zij bijkans 27 met mij in den echt vereenigd was, een einde.

Mijne hope is op Hem, die haar in den dood niet verliet.

Amsterdam,
den 7 October 1836.

D. J. MACKAIJ,
Predikant.

Algemeene en bijzondere kennisgeving.

*** Heden overleed in den ouderdom van bijna 80 jaren, onze waarde Moeder, IJNSKE PIJBES, Wed. van JAN REINDERS HOEKSTRA, in leven Meester Bakker te Holwerd.

R. J. HOEKSTRA.

Holwerd, den 7 October 1836.

Mede uit naam mijner Zusters.

, Heden overleed na eene langdurige sukkeling mijn waarde man P. VAN NOORDEN, in den ouderdom van 47 jaren.

Dienende deze tot bekendmaking aan Vrienden en Bekenden buiten de Stad. Verzoekende van Brieven van Rouwbeklag verschoond te worden.

Harlingen, den 8 October 1836.

ELIZABETH TUININGA, Wed. P. VAN NOORDEN.

PS. De affaires zullen onder de firma van de Wed. P. van Noorden blijven continueren.

De Prijs der BOTER te Leeuwarden, den 7 October 1836, *f* 32 : 00 à *f* 33 : 00. GROVE KAAS *f* 16 : 00 à *f* 19 : 25.

De In- en Uitlandsche ROGGE en TARWE was dienzelfden dag. Rogge *f* 167 : 25 het Last. — Tarwe *f* 6 : 76 de Mudde.

PRIJSCOURANT DER EFFECTEN.

AMSTERDAM, den 8 October 1836.

NEDERLAND.			Gebl.
Werk. Schuld à 2½ pCt.	53⅜	53½	53⅜
Dito dito...... 5 „	101¾	101⅞	101¾
Uitgest. Schuld........			
Kansbilj. van dito....	22 3/16	22¼	22 3/16
Amortis. Synd. 4½ pCt.	95¾		
Dito dito..... 3½ „	77¼		
Handel-Maats. 4½ „	176¾		
Nieuwe dito.. 4½ „	103		
O. I. Leening. 4 „			
FRANKRIJK.			
Insch. Grootb.. 3 pCt.			
ENGELAND.			
Insch. Grootboek......			
SPANJE.			
L. bij Ardoin £ 85. 5pCt.	24¼	24¼	24 3/16
Dito bij dito, onb. stukk..			
Passive..............			
Deferred..............			
Fransche Uitgestelde...			
Engelsche Uitgestelde..			
PORTUGAL.			
Oblig. te Londen 5 pCt.			
Dito dito....... 3 „	35		
NAPELS.			
Cert. bij *L. & B.* 5 pCt.			
Dito bij *Falc. & C.* 5 „	90½		
Leen. te L. bij *R.* 5 „			
Aand. Tavoglière 3½ „			
Dito te Parijs... 3½ „			

RUSLAND.		Gebl.
O. *H.* 1798 en 1816, 5 pCt.	104	
Dito dito 1828 en 29, 5 „	104⅜	
Cert. d. 1831 en 33, 5 „	94	94¼
Obl. te Londen.. 5 „		
Cert. te Hamburg 5 „		
Inschrijv. in Assig. 6 „	64¾	
Certifi. van dito.. 6 „	65½	
POLEN.		
Aand. met Lot. fl. 300 *f*		
„ „ „ „ 500 -		
PRUISSEN.		
Aand. met Lot. R. 50 *f*	108	108¼
Neg. Londen 1830 4 pCt.		
OOSTENRIJK.		
Aand. met Lot. *f* 100...		
Dito dito *f* 250.. 4 pCt.	423	
Metalliek....... 5 „	98⅜	
Dito........... 3 „		
Dito te Lond. gen. 5 „		
Dito........... 2½ „		
W. B. bij *Goll & C.* 5 „		
Dito........... 4 „		
N. Ween. Aand. fl. 500 *f*	682	
DENEMARKEN.		
L. te Londen... 3 pCt.		
BRAZ. dito bij *Rots.* 5 „	84	
DARMST. Aand. bij L.		
Russ. Fr. A. 500 fr...		
Dito 100 fr.......		

Brazil. van 200 £ 82¼. — Columb. 2de leening van 100 £ 19⅜. — Peru 6 pCt. van 100 £ 13; Onbep. Bl. Gr. Coup. *f* 3¼. — Nederl. Bank-Actien *f* 140.

Nederlandsche Handel-Maatschappij.

De Directie maakt bekend, dat de bij hare aankondiging van 23 Julij jl., gereserveerde SPECERIJ-VEILING, zal plaats hebben te *Amsterdam*, op *Woensdag den* 19 *October* 1836, en bestaan zal uit de volgende hoeveelheden.

160 Vaten NOTENMUSCAAT, liggende te *Amsterdam.*
160 —— DITO, ——— *Rotterdam.*
20 —— FOELIJ, liggende te *Amsterdam.*
20 —— DITO, ——— *Rotterdam.*

De Maatschappij geeft bij deze aankondiging de verzekering, dat zij vóór hare gewone Voorjaars-Veilingen van 1837, geene andere Specerijen dan de bovengemelde partijen aan de Markt zal brengen.

De Monsters zullen op Woensdag den 21 dezer verkrijgbaar zijn, terwijl de Verkoop-Conditien in tijds zullen worden uitgegeven.

Amsterdam, den 10 September 1836.

VAN DER HOUVEN, *President.*
KOOIJ, *Directeur, fung. Secretaris*

Nederlandsche Handel-Maatschappij.

De Directie maakt bekend, dat door haar zal geveild worden, te *Amsterdam*, op *Donderdag den* 27 *October* 1836:

21348 Kranjangs en Kanassers }
3803 Zakken } JAVA SUIKER, liggende *aldaar.*

Waarvan de Monsters, benevens de Notitien, met de Veil-Conditien, in tijds zullen worden uitgegeven.

Amsterdam, den 27 September 1836.

VAN DER HOUVEN, *President.*
KOOIJ, *Directeur, fung. Secretaris.*

, Door G. VERVLOET, te 's GRAVENHAGE, is aan alle Boekhandelaars verzonden en aldaar *gratis* verkrijgbaar gesteld, een

PROSPECTUS

van

EEN NIEUW TIJDSCHRIFT VOOR DE JEUGD,

onder den titel

PHILARETHE,

Verhalen en Vertellingen, met Platen.

Dit tijdschriftje hetwelk de bevordering van Godsdienst, deugd en goede zeden ten doel heeft, kan, bij den geringen prijs, die het voor elk verkrijgbaar stelt, en de waarborgen die den deelnemer in alle opzigten gegeven worden, (men zie de voorwaarden van inteekening op 't Prospectus) niet anders dan de belangstelling wekken, van allen, wie het toekomstig welzijn hunner kinderen, in het bijzonder, en van de maatschappij in het algemeen, ter harte gaat.

EXECUTORIALE VERKOOP TER ROLLE DER REGTBANK VAN EERSTEN AANLEG, ZITTING HOUDENDE TE SNEEK, VAN:

Eene HUIZINGE en deszelfs ERVE, met SCHUURTJE of BERGPLAATS cum annexis, staande en gelegen op de Hillebuurt te Warrega, Gemeente Warrega, Grietenij Idaarderadeel, Kanton Rauwerd, Arrondissement Sneek, Provincie Vriesland, gekwoteerd met no. 83, bekend bij het Kadaster, Gemeente Warrega sectie A, no. 140, met eene inhouds grootte van één v. roede zes en vijftig v. el en sectie A, no. 180, met eene inhouds grootte van vier en zestig v. el, door de hierna genoemde eigenaren bewoond; hebbende Naastlegers ten Oosten de Kerkelanden van de Hervormde Gemeente van Warrega, ten Zuiden *Petrus Gabes van Asperen*, ten Westen de algemeene Vaart, en ten Noorden *Pieter Gerbens Zwart*, zijnde het Erf voorzien van onderscheidene Vruchtboomen.

Gearresteerd ten laste van *Hotske Pieters*, Weduwe van *Jelle Hendriks Roorda*, Winkeliersche te Warrega, voor zich en als Moeder en Voogdesse over hare nog twee minderjarige kinderen bij haren gemelden man in echte verwekt, met namen *Pieter* en *Sijbren Jelles Roorda*, zonder beroep, zoo mede ten laste van *Hendrik Jelles Roorda*, Boerenknecht te Warrega, deze laatste benevens *Pieter* en *Sijbren Jelles Roorda*, als erfgenamen van hunnen wijlen Vader *Jelle Hendriks Roorda*, in leven Winkelier te Warrega: — ter requisitie van Mejufvrouw *Catharina Elisabeth Braaksma*, Weduwe van den Heer *Folkert Oenes Gorter*, Negotiante te Leeuwarden, die in dezen tot haren Procureur heeft aangesteld *Johan Nicolaas van Wicheren*, te Sneek, en zulks bij Proces-Verbaal opgemaakt door den Deurwaarder *Johannes de Vries*, te Sneek, op den een en dertigsten Maart 1800 zes en dertig, geregistreerd te Sneek den tweeden April 1836, overgeschreven ten Kantore der Hijpotheken te Sneek den vijfden April daaraanvolgende, en overgeschreven ter Griffie van de Regtbank van eersten aanleg te Sneek op den vijftienden April daaraanvolgende, en waarvan voor derzelver registratie afschriften zijn gelaten, bij absentie van den Heer Grietman van Idaarderadeel, aan den Heer *Claas Piers Sjollema*, Assessor van gemelde Grietenij, wonende te Grouw, benevens aan den Heer *Toussaint Gosliga*, Griffier bij het Vredegeregt van het kanton Rauwerd, wonende te Jorwerd.

De eerste lezing der Memorie van Lasten heeft plaats gehad op Woensdag den 15 Junij 1800 zes en dertig, ter Rolle van na te meldene Regtbank, en de provisionele adjudicatie heeft plaats gehad op Woensdag den vijfden October 1800 zes en dertig, ter rolle der Regtbank van eersten aanleg te Sneek, zitting houdende in het Huis van Justitie aldaar. De definitieve adjudicatie zal plaats hebben ter gezegder plaatse, op Woensdag den 7 December 1800 zes en dertig, des voormiddags ten tien ure, terwijl het gearresteerde provisioneel is toegewezen voor de som van één gulden boven en behalven de lasten en voorwaarden in de memorie van lasten omschreven.

Voor Extract conform,
J. N. VAN WICHEREN, *Procureur.*

De Notaris MEIJER, te Bolsward, zal publiek, tegen verhooggeld, aan de meestbiedenden presenteren te verkoopen:

1. Eene HUIZINGE met ERF cum annexis, staande in de Buren te Witmarsum, gekwoteerd letter W, no. 114.
2. Achttien perceelen BOUW- en GREIDLAND, gelegen onder de dorpen Pingjum en Witmarsum, te zamen groot 28 bunder 75 v. roede 10 v. el.
3. Een stuk GREIDLAND, *de Weerstal* genaamd, gelegen onder Schraard, groot 64 v. roede 10 v. el.

Alle welke Vastigheden breeder zijn omschreven bij Biljetten en in de Courant van den 7 October 1836.

Het eerste perceel den 12 Mei en de overige perceelen St. Petri 1837 vrij te aanvaarden.

Wie hieraan gading maken, komen op Zaturdag den 15 October 1836, des namiddags ten 1 ure, ten huize van *Jan Ages Vellinga*, in de Herberg de Roskam te Witmarsum, bij de finale toewijzing.

De Conditien zijn inmiddels bij bovengenoemden Notaris te vernemen.

De Notaris A. R. ATTEMA, te Wolvega, zal, op Donderdag den 20 October 1836, des namiddags ten twee ure, ten huize van de Kasteleinsche *W. Sekema*, aldaar, bij de finale toewijzing verkoopen:

Vijf en vijftig perceelen VASTE GOEDEREN, gelegen in de grietenij Weststellingwerf, onder de dorpen Wolvega, Nijtrijne, Scherpenzeel, Munnebuuren, Oldeholtwolde, Idzard, Oldeholtpa en Vinkega, welke, op den 29 der laatstvorige maand September voor de Erfgenamen van wijlen Jonkheer *Willem Anne van Haren*, in veiling zijn gebragt.

Bij S. TULP, bij de Vischmarkt te Leeuwarden, is uit de hand te koop, eene fraaije partij BLOEMBOLLEN, als: dubbelde en enkelde *Hijacinten*, *Trosnarcissen*, dubbelde en enkelde *Duc van Toll*, *Tulpen*, *Crocussen*, *Kroonimperialen*, *Lelien*, enz., enz.

WINTER-ARTIKELEN,

Bestaande in allerhande soorten van fraaije en fijne PELTERIJEN, zoo als *Boa's*, *Moffen*, *Palatines*, *Pelerines*, *Manchetten*, *Colletten*, *Heeren Pelsen* en wat verder in een compleet Magazijn van Pelterijen behoort. Van de allerfijnste *Zobel* tot op de *zwart gelusteerde Janotten*, waarvan eene groote Pellerine van de laatste soort slechts op *f* 9 komt. Alles solied en naar den laatsten smaak opgemaakt, zijn te bekomen bij D. VAN ERP, op de Deinumer Suipmarkt alhier.

Dezelve levert en maakt ook alle soorten van *Dames Mantels*, *Jassen*, *Dulletten* en *Heere Kleedingstukken*, en is voorzien van een ruim en fraai assortiment van fijne Lakens en andere Stoffen.

PS. Bij denzelven is te bevragen IN HUUR, een HUIS in de Poststraat, letter H, no. 109; den 12 November e. k. te aanvaarden.

De ondergeteekenden berigten het geëerde Publiek, dat zij aanstaanden Maandag alhier zullen uitgepakt zijn met een fraai assortiment PELTERIJEN, bestaande uit Boas, Moffen, Palatines, Pellerines, Cols, Manchetten, alsmede allerlei Heeren Staatsie-, Reis- en Slaappelsen, Uitgevoerde Laarzen, IJsschoenen, Handschoenen, Voetkorven, Voetzakken, Jagtmoffen, Sleedekken, Gronddekken, en overigens alles wat tot het vak van Pelterijen behoort; alles op de beste wijze en naar den laatsten smaak bewerkt. Ook hebben zij van Berlijn ontvangen een fraai assortiment Kantoor-Jassen, Schambreloos voor Heeren en Dames, enz. — Zij nemen de vrijheid zich tot het leveren dezer artikelen aan te bevelen, en zullen zich steeds bevlijtigen het vertrouwen van het geëerde Publiek door eene gepaste en civiele bediening waardig te maken.

Tot Vrijdag den 14 October uitgepakt te Harlingen, bij MINNEMA, in het Heeren Logement.

HEINRICH LÖWENSTAM & C°., *Westwagenstraat, no.* 661 *te Rotterdam.*

LEES DIT.

De ondergeteekende, Koopman in Engelsche en Texelsche OESTERS, alsmede in FRUIT, maakt aan zijne geëerde Begunstigers zoo mede aan zijne Stad- en Landgenooten bekend, dat hij van woonplaats is veranderd, en thans woont op de Tweebaksmarkt, in het huis letter B, no. 60. Beveelt zich bij voortduring minzaam aan in ieders gunst en recommandatie.

Leeuwarden, den 7 October 1836. G. v. D. WOUDE.

Hardzeilpartij te Wartena.

Met vereischt consent gedenkt de Kastelein JAN DE VRIES, te Wartena, op Zaturdag den 15 October aanstaande, te laten Verzeilen: *Eén brillant ZILVEREN TABAKSKOMFOOR*, ter waarde van zes en dertig gulden, door Jagten en Booten boven de 5 el en 660 streep.

En door Jagten en Booten beneden de 5 el 660 streep: *Eene fraaije ZILVEREN ZAK-TABAKSDOOS*, ter waarde van twee en twintig gulden.

De aangifte geschiedt ten huize van JAN DE VRIES voornoemd, des middags om 12 uren, terwijl de Zeilpartij precies om één uur zal aanvangen.

De ondergeteekende vraagt op billijke Voorwaarden, met primo November of eerder, een LEERLING in zijne APOTHEEK, of eenen JONGELING die twee à drie jaren bij dat vak geweest is.

Harlingen, den 30 September 1836. E. v. ASSEN.

Brieven franco.

)o( )o( )o(Iemand, in staat en genegen, om als MEESTERSKNECHT het geheele bestuur over eene ZEEMTOUWERIJ op zich te nemen, en van zijne grondige bekwaamheid, goed zedelijk gedrag en stipte eerlijkheid voldoende getuigschriften kunnende overleggen; vervoege zich liefst in persoon, en anders met gefrankeerde brieven, bij de Weduwe J. A. KOCH, te Workum.

)o( )o( )o(Wie een RAM vermist, kan denzelven tegen bewijs van eigendom en betaling der kosten terug bekomen bij de Weduwe K. E. HOFSTRA, in de Herberg te Beetgum.

)o( )o( )o(Wie een RAM vermist kan denzelven tegen bewijs van eigendom en betaling der kosten terug bekomen bij R. P. VIERSTRA, te Beetgum.

)o( )o( )o(Wie twee LAMMEREN vermist, kan dezelve tegen bewijs van eigendom en bataling der kosten, terug bekomen bij BOKKE IEDES NIJDAM, te Kubaard.

, VERHANDELING

VAN

WILHELMUS à BRAKEL,

In leven Bedienaar des H. Evangeliums te Rotterdam.

waarin

De Heere Jezus Christus voor de eenige en souvereine Koning over zijne Kerk wordt uitgeroepen;

vermeerderd met eene *Narede* door

S. VAN VELZEN,

Bedienaar des Goddelijken Woords.

Prijs bij Inteekening 80 Centen.

Uitgekomen bij G. H. SWARTTE VAN LOON, te Leeuwarden, en verder alom verkrijgbaar.

Wetenschappelijk Maandschrift

OF VERZAMELING ZOO VAN REEDS BEKENDE ALS VAN NIEUWE EN PROEFONDERVINDELIJKE KUNDIGHEDEN, VOOR LANDBOUW, NIJVERHEID, HUISHOUDKUNDE, ENZ.

door C. SOETENS.

INGEVOLGE AANBEVELING VAN HOOGERHAND TOT ALGEMEEN GEBRUIK DER PLAATSELIJKE BESTUREN.

Vierde Jaargang. - No. 11. September 1836.

Men abonneert zich bij de Uitgevers SOETENS & FILS, te *'s Gravenhage*, Prinsegracht, wijk W, no. 7, en bij alle Boekhandelaren en Postdirecteuren van het Rijk.

TER LEEUWARDER COURANTDRUKKERIJ.